

Úvod

Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“) je podľa § 19 ods. 1 písm. b) zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z. z.“) povinný predložiť vláde správu o hospodárení za prvý polrok kalendárneho roka do troch mesiacov po skončení kalendárneho polroka.

V priebehu prvého polroka 2019 úrad hospodáril s prostriedkami verejného zdravotného poistenia v súlade s rozpočtom úradu, ktorý je súčasťou rozpočtu verejnej správy.

Neoddeliteľnú súčasť správy tvorí finančný výkaz o vybraných údajoch z aktív a z pasív subjektu verejnej správy a finančný výkaz o príjmoch, výdavkoch a finančných operáciách subjektu verejnej správy.

Pri sledovaní plnenia rozpočtu verejnej správy úrad uplatňuje rozpočtovú klasifikáciu v zmysle § 4 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorej sa jednotne určujú a triedia príjmy a výdavky rozpočtu verejnej správy. Príjmy a výdavky úrad sleduje podľa opatrenia Ministerstva financií SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie.

Audítor overil správu o hospodárení za I. polrok 2019 a podľa názoru audítora sú údaje v správe v súlade s priebežnou účtovnou závierkou.

1. Čerpanie rozpočtu

Úrad hospodári podľa rozpočtu, ktorý je súčasťou rozpočtu verejnej správy. Rozpočet úradu na rok 2019 schválila dozorná rada úradu na svojom zasadnutí uznesením č. 376/2018 zo 4. októbra 2018 a z prerokovania vlády SR bolo k rozpočtu úradu prijaté uznesenie č. 457 z 10. októbra 2018. Národná rada SR schválila rozpočet úradu 5. decembra 2018 uznesením č. 1528.

1.1. Príjmy z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami

1.1.1. Prostriedky z predchádzajúcich rokov

Zostatok prostriedkov z predchádzajúcich rokov k 1. januáru 2019 v sume 34 609 951 eur sa skladá z nasledovných častí:

- príspevok od zdravotných poisťovní na činnosť úradu na rok 2019, ktorý bol uhradený na účet úradu v decembri 2018 v sume 19 961 457 eur, pričom predpokladaný príjem bol na úrovni 19 628 394 eur,
- kumulovaný prebytok hospodárenia z predchádzajúcich rokov vo výške 14 365 698 eur,
- zdroje prijaté v roku 2018 zo zahraničného grantu prostredníctvom CEF Telecom na realizáciu projektu EESSI vo výške 282 796 eur.

Tabuľka č. 1: Prostriedky z predchádzajúcich rokov

(v eurách)

Názov položky	Skutočnosť 2018	Rozpočet 2019	Skutočnosť k 30.06.2019	Čerpanie rozpočtu %
Prostriedky z predchádzajúcich rokov	30 818 681	30 536 353	34 609 951	113,3

1.1.2. Iné príjmové finančné operácie

V prvých 4 mesiacoch roku 2018 došlo v nadväznosti na vývoj výmenných kurzov referenčných mien k vysokej kurzovej strate na účte styčného orgánu a k potrebe dofinancovania tohto účtu. Z uvedeného dôvodu boli v máji 2018 uhradené na účet styčného orgánu prostriedky vo výške 224 967,05 eur. Nakoľko do konca roka 2018 bol vývoj priaznivejší a výsledkom vo viacerých mesiacoch bol aj kurzový zisk, celková kurzová strata úradu z činnosti styčného orgánu v roku 2018 predstavovala 223 309,61 eur. Kladný rozdiel uhradenej sumy a skutočnej kurzovej straty na účte styčného orgánu vo výške 1 657 eur, bol v januári 2019 prevedený na bežný účet úradu ako kurzový zisk s charakterom inej príjmovej finančnej operácie.

1.2. Príjmy rozpočtu

Príjmy z činnosti úradu za I. polrok 2019 boli v čiastke 434 378 eur, čo predstavuje plnenie na 57,9 % z ročných plánovaných predmetných príjmov. Táto príjmová položka sa skladá z dvoch častí:

- príjmy z činnosti súdnolekárskych a patologickoanatomických (ďalej len „SLaPA“) pracovísk,
- poplatky za administratívne činnosti úradu.

Príjmy z činnosti SLaPA pracovísk z úhrad za pitvy nariadené podľa osobitného predpisu, toxikologické vyšetrenia a chladenie mŕtvych tiel boli v I. polroku 2019 vo výške 382 921 eur s medziročným nárastom o 33,0 %, a to najmä v dôsledku zvýšenia počtu vykonaných

toxikologických vyšetrení, ako aj v dôsledku zavedenia viacerých nových modernejších metód vyšetrení. V sledovanom období mal úrad aj príjmy za praktickú výučbu študentov v nadväznosti na uzatvorené zmluvy o zriadení výučbových pracovísk s Univerzitou Komenského v Bratislave – Lekárskou fakultou a Univerzitou P. J. Šafárika v Košiciach – Lekárskou fakultou, a to v objeme 51 151 eur. Príjmy z poplatkov za administratívne činnosti úradu boli v sume 306 eur.

V apríli 2019 úrad uplatnil zmluvnú pokutu v rámci dodávateľských vzťahov organizátorovi prehliadok mŕtvych tiel v Žilinskom samosprávnom kraji za porušenie zmluvných podmienok vo výške 400 eur, ktoré v sledovanom období predstavujú príjem na položke Pokuty, penále a iné sankcie.

Príjmy z účtov finančného hospodárenia vo výške 1 781 eur predstavovali úroky z bankových účtov. Nerozpočtovanými príjmami v celkovej čiastke 182 eur boli iné nedaňové príjmy, a to príjmy z refundovaného poštovného.

Celkové príjmy k 30. júnu 2019 úrad vykazuje vo výške 35 048 349 eur, z čoho sú príjmové finančné operácie vo výške 34 611 608 eur a nedaňové príjmy, granty a transfery v čiastke 436 741 eur.

Tabuľka č. 2: Stav plnenia príjmov rozpočtu

(v eurách)

Názov položky	Čerpanie k 30.06.2018	Skutočnosť 2018	Rozpočet 2019	Čerpanie k 30.06.2019	Čerpanie rozpočtu %
Príjmy z činnosti úradu	338 191	729 999	750 000	434 378	57,9
Pokuty, penále a iné sankcie	0	600	0	400	-
Kapitálové príjmy	0	538	0	0	-
Úroky z účtov	1 498	2 785	5 000	1 781	35,6
Iné nedaňové príjmy	377	584	0	182	-
Zo štátneho rozpočtu	0	124 752	0	0	-
Zo zdravotných poisťovní	0	19 961 457	20 738 223	0	0,0
Zahraničné granty	0	324 920	0	0	-
Nedaňové príjmy, granty a transfery spolu	340 066	21 145 635	21 493 223	436 741	2,0

1.3. Výdavky rozpočtu

Výdavky úradu na rok 2019 sú rozpočtované na úrovni 21 463 223 eur. Za I. polrok 2019 boli skutočné výdavky v objeme **8 470 895 eur**, čo predstavuje 39,5 % z rozpočtu na rok 2019. V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2018 boli výdavky nižšie o 102 363 eur, v nadväznosti na nízke čerpanie kapitálových výdavkov v I. polroku 2019, ako aj v nadväznosti na kurzové rozdiely započítané v roku 2018 z činnosti úradu ako styčného orgánu pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia vo vzťahu k styčným orgánom iných členských štátov.

Tabuľka č. 3: Výdavky rozpočtu

(v eurách)

Názov položky	Skutočnosť k 30.06.2018	Skutočnosť 2018	Rozpočet 2019	Skutočnosť k 30.06.2019	Čerpanie rozpočtu %
Mzdy	3 651 036	7 490 746	7 861 486	3 711 415	47,2
Odvody z miezd	1 313 462	2 697 419	2 885 734	1 329 825	46,1
Tovary a služby	2 543 004	5 722 601	7 826 003	3 409 164	43,6
Bežné transfery	14 540	25 880	110 000	15 109	13,7
Bežné výdavky celkom	7 522 042	15 936 646	18 683 223	8 465 514	45,3
Kapitálové výdavky	431 792	798 294	2 630 000	5 381	0,2
Kurzové rozdiely	619 424	619 424	150 000	0	0,0
Výdavky celkom	8 573 258	17 354 364	21 463 223	8 470 895	39,5
Prebytok hospodárenia	22 585 489	34 609 951	30 566 353	26 577 455	87,0

Úrad v I. polroku 2019 čerpal **bežné výdavky** vo výške **8 465 514 eur**, čo predstavuje 45,3 % z rozpočtovanej úrovne. Oproti rovnakému obdobiu roku 2018 došlo k zvýšeniu predmetných výdavkov o 12,5 %, v objeme o 943 472 eur, v nadväznosti na čiastočný nárast miezd a príslušného poistného, ako aj v nadväznosti na výrazný nárast úhrad za prehliadky mŕtvych tiel oproti I. polroku 2018, v ktorom ešte neboli prehliadky mŕtvych tiel mimo zdravotníckych zariadení zabezpečované prostredníctvom vysúťažených organizátorov prehliadok.

Mzdové výdavky boli v rozpočte schválené vo výške 7 861 486 eur. Skutočné čerpanie za I. polrok 2019 bolo na úrovni 3 711 415 eur, čo predstavuje 47,2 % z rozpočtovaných mzdových výdavkov na rok 2019.

Výdavky na poistné a príspevky do poisťovní boli v rozpočte na rok 2019 predpokladané v objeme 2 885 734 eur, pričom skutočnosť za I. polrok 2019 dosiahla 1 329 825 eur, t. j. 46,1 % z ročného rozpočtu.

Výdavky na tovary a služby boli na rok 2019 schválené vo výške 7 826 003 eur s predpokladaným rizikom v oblasti zdrojov na zabezpečenie výkonu prehliadok mŕtvych tiel. V I. polroku 2019 bolo skutočné čerpanie výdavkov na tovary a služby na úrovni 3 409 164 eur, t. j. 43,6 % z rozpočtu. Predmetné výdavky medziročne vzrástli o 866 161 eur, čo predstavuje 34,1 % nárast, a to najmä z dôvodu zvýšených úhrad za výkon prehliadok mŕtvych tiel od druhého polroku 2018.

V rámci sumárnej položky tovary a služby sú jednotlivé položky čerpané nasledovne:

Položka **cestovné náhrady** je čerpaná vo výške 13 913 eur, čo je 26,8 % z rozpočtovanej úrovne.

V oblasti **energie, vody a komunikácií** došlo v sledovanom období oproti roku 2018 k zvýšeniu výdavkov o 39 685 eur, a to najmä v nadväznosti na zvýšené výdavky za komunikačnú infraštruktúru po zmluvnom rozšírení služieb týkajúcich sa elektronického prenosu dát a prístupu k internetu. Ročné vyúčtovanie energií a vody za rok 2018 bolo vo výraznej miere v prospech úradu.

V položke **materiál** boli výdavky za sledované obdobie čerpané v hodnote 144 302 eur, čo predstavuje 23,2 % z rozpočtovaných prostriedkov, pričom oproti polroku 2018 bolo čerpanie

vyššie o 6 086 eur. Všetky podpoložky v materiálovej oblasti boli čerpané v rámci podielu. V oblasti prevádzkových strojov, prístrojov a zariadení bolo realizované prístrojové vybavenie SLaPA pracovísk v nižšej miere oproti predchádzajúcemu roku, z dôvodu posunutia obstarania požadovaných prístrojov SLaPA pracoviskami do druhého polroku 2019. V podpoložke všeobecný materiál sa výdavky stabilizovali na približne rovnakej úrovni ako v prvom polroku 2018, mierne zvýšenie naďalej zaznamenal nákup špeciálneho materiálu pre SLaPA pracoviská z dôvodu rastúceho počtu požiadaviek na toxikologické vyšetrenia. Zároveň sa v II. polroku 2019 očakáva zvýšenie predmetných výdavkov, a to v nadväznosti na nové činnosti úradu súvisiace s vyhlasovaním výberového konania o vydanie povolenia a vydávaním povolení na prevádzkovanie ambulancií záchrannej zdravotnej služby podľa osobitného predpisu. Materiálovým podpoložkám je venovaná zvýšená pozornosť pri objednávaní a nákupe, v snahe zabezpečiť nižšie čerpanie podpoložky všeobecný materiál.

V položke **dopravné** je čerpanie 11 428 eur, a to na úrovni 15,2 % schváleného rozpočtu. Podpoložka servis, údržba, opravy a výdavky s tým spojené zaznamenala mierny nárast oproti predchádzajúcemu obdobiu z dôvodu staršieho vozového parku.

V položke **rutinná a štandardná údržba** vykazuje úrad čerpanie 178 975 eur s podielom 27,2 %. Nižšie čerpanie výdavkov zaznamenala podpoložka údržba Výpočtovej techniky, nakoľko v I. polroku 2018 sa realizovali výdavky na zabezpečenie dvojročného servisu pre servery úradu.

Položka **nájomné** bola čerpaná vo výške 628 244 eur, čo je 43,7 % z rozpočtu pre rok 2019. Po minuloročnom znížení výdavkov na nájomné, vplyvom prevádzkovania SLaPA pracoviska Košice a pobočky Košice vo vlastnej zrekonštruovanej budove, sa výška nájomného v prvom polroku 2019 udržala približne na rovnakej úrovni ako v prvom polroku roku 2018. V nájomnom sa vyrovnalo mierne zníženie nájomného za prístroje prenajímané SLaPA pracoviskami od zdravotníckych zariadení v dôsledku ukončenia niektorých nájmov a medziročné zmluvné zvyšovanie nájomného vyplývajúce z každoročného zohľadnenia indexu spotrebiteľských cien vyhláseného Štatistickým úradom SR.

Položka **služby** je čerpaná vo výške 2 046 846 eur, čo predstavuje 52,7 % z ročného rozpočtu. Na medziročný nárast predmetných výdavkov o 821 406 eur, t. j. o 67,0 %, vplýva najmä výrazné zvýšenie úhrad za výkon prehliadok mŕtvych tel mimo zdravotníckych zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti organizátormi vysúťaženými v procese verejného obstarávania od druhého polroku 2018.

V službách došlo k miernemu prekročeniu polročného podielu v podpoložke poplatky a odvody v súvislosti s doznievajúcimi úhradami výdavkov exekútorom za právne úkony v dôsledku väčšieho množstva vydaných rozhodnutí o upustení od vymáhania pohľadávky štátu z roku 2017. Medziročný pokles predmetných výdavkov je na úrovni 24,2 %.

Mierne prekročenie polročného podielu nastalo aj v podpoložke náhrady s úrovňou 52,7 %. Medziročné zvýšenie výdavkov za náhrady o 9 177 eur, t. j. o 138,1 % vzniklo jednak z dôvodu zavedenia príspevku na rekreáciu od 1. januára 2019, ako aj v nadväznosti na skutočnosť, že zákonné rekondičné pobyty pre zamestnancov SLaPA pracovísk pracujúcich v rizikovitom prostredí boli realizované v roku 2018 iba v druhom polroku na rozdiel od roku 2019, kedy bolo k 30. júnu 2019 uhradených na predmetný účel 3 641 eur. Výdavky na príspevky na rekreáciu predstavujú v sledovanom období objem 5 338 eur.

Úrad v schválenom rozpočte zabezpečil v rámci disponibilného objemu zdrojov, v nadväznosti na Ministerstvom financií SR stanovený objem celkových výdavkov, maximálny možný objem zdrojov pre úhradu výdavkov za prehliadky mŕtvych tel, a to vo výške 2 007 670 eur. Podpoložka 637034 zdravotníckym zariadeniam, ktorá okrem výdavkov za výkon prehliadok mŕtvych tel zahŕňa aj výdavky na mikrobiologické vyšetrenia a prevozy biologického materiálu bola rozpočtovaná na celkovej úrovni 2 042 670 eur. Nakoľko podľa

súčasne platného zákona je úrad povinný zabezpečovať prehliadky mŕtvych tiel mimo zdravotníckych zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti prostredníctvom organizátorov prehliadok mŕtvych tiel vybraných v procese verejného obstarávania, došlo k výraznému zvýšeniu cien za výkon predmetných prehliadok, a to od 1. júla 2018, kedy boli uzatvorené prvé zmluvy s organizátormi s priemernou cenou za prehliadku vo výške 110 eur oproti cene v prvom polroku 2018 na úrovni 25 eur.

Schválený materiál priamo upozorňoval na skutočnosť, že rozpočtovaný objem prostriedkov v roku 2019 v plnej miere nezohľadňuje výdavky súvisiace so zabezpečením výkonu prehliadok mŕtvych tiel, a úrad bude musieť použiť na dofinancovanie predmetného účelu zdroje pôvodne vyčlenené na iné účely, nerozpočtované vlastné prostriedky z predchádzajúcich období alebo hľadať ďalšie možnosti a externé zdroje na dofinancovanie. K 30. júnu 2019 je podpoložka zdravotníckym zariadeniam plnená na 68,1 %, a to vo výške 1 391 516 eur. V júli 2019 schválila dozorná rada úradu úpravu zdrojov na krytie predmetných výdavkov za účelom zabezpečenia plynulého vykonávania zákonom stanovenej činnosti v oblasti prehliadok mŕtvych tiel.

Výrazný pokles výdavkov na podpoložke služby v oblasti informačno-komunikačných technológií vyplýva z jednorazového výdavku na vypracovanie štúdie Optimalizácia informačného systému UDZS v roku 2018.

Tabuľka č. 4: Tabuľka čerpania významných výdavkov na tovary a služby

(v eurách)

Názov položky	Výdavky k 30.06.2018	Skutočnosť 2018	Rozpočet 2019	Výdavky k 30.06.2019	Čerpanie rozpočtu %
Energie	177 763	317 900	480 000	151 912	31,6
Poštové služby	34 515	70 949	130 000	26 592	20,5
Komunikačná infraštruktúra	33 764	264 736	200 000	133 994	67,0
Telekomunikačné služby	75 724	78 640	180 000	46 366	25,8
Výpočtová technika	3 119	9 312	100 000	854	0,9
Prevádzkové stroje, prístroje, zariadenie, technika a náradie	5 060	9 168	60 000	3 277	5,5
Všeobecný materiál	124 082	240 395	330 000	123 528	37,4
Dopravné	10 701	26 764	75 000	11 428	15,2
Údržba budov	13 506	28 091	70 000	24 660	35,2
Údržba softvéru	127 338	260 644	490 000	127 338	26,0
Nájomné budov, objektov	602 412	1 206 743	1 350 000	607 316	45,0
Všeobecné služby	67 089	135 846	280 000	69 531	24,8
Špeciálne služby	195 608	493 074	487 833	188 934	38,7
Štúdie, expertízy, posudky	116 185	239 467	320 000	105 590	33,0
Stravovanie	89 075	164 576	260 000	91 962	35,4
Odmeny zamest. v mimoprac. pomere	96 768	187 575	220 000	96 906	44,0
Zdravotníckym zariadeniam	542 493	1 572 653	2 042 670	1 391 516	68,1

V oblasti **bežných transferov** boli v I. polroku 2019 čerpané výdavky na nemocenské dávky, a to na úrovni 45,1 % z rozpočtovanej výšky.

Kapitálové výdavky boli za sledované obdobie roku 2019 čerpané na úrovni 5 381 eur, čo predstavuje 0,2 % zo schváleného rozpočtu na rok 2019.

V I. polroku 2019 boli kapitálové výdavky čerpané za účelom úpravy elektronickej schránky úradu a modernizácie komunikačnej infraštruktúry. V nadväznosti na posun v procese verejného obstarávania sa časť výdavkov na projekt EESSI - vývoj, inštaláciu a nastavenie systému pre elektronickú výmenu údajov v rámci sociálneho zabezpečenia bude realizovať až v II. polroku 2019. Rovnako až v II. polroku 2019 sa plánuje realizovať aj modernizácia časti informačných systémov, zabezpečenie prístrojového vybavenia požadovaného jednotlivými SLaPA pracoviskami pri zostavovaní plánu verejného obstarávania na rok 2019 či výmena zastaralého vozidla využívaného na technické účely.

Čerpanie rozpočtu vo všetkých položkách ekonomickej klasifikácie je uvedený vo finančnom výkaze o príjmoch, výdavkoch a finančných operáciách subjektu verejnej správy (Fin 1-12), ktorý úrad predkladá Ministerstvu financií SR, a ktorý je súčasťou správy o hospodárení (príloha č. 1).

2. Náklady a výnosy

Okrem skutočnosti, že úrad v zmysle zákona č. 581/2004 Z. z. hospodári podľa rozpočtu, ktorý je súčasťou rozpočtu verejnej správy, na základe čoho musí sledovať príjmy a výdavky podľa ekonomickej a rozpočtovej klasifikácie, zároveň vedie účtovníctvo, prostredníctvom ktorého sleduje náklady a výnosy. Finančný výkaz o vybraných údajoch z aktív a z pasív subjektu verejnej správy (Fin 2-04) k 30. júnu 2019 je súčasťou priebežnej správy o hospodárení (príloha č. 2).

Celkové náklady úradu za I. polrok 2019 boli 8 789 998 eur, čo predstavuje oproti rovnakému obdobiu roka 2018 nárast o 8,3 %.

Z nákladov najvýznamnejšou položkou boli **mzdové náklady** v sume 3 461 234 eur, t. j. 39,4 % všetkých nákladov, u ktorých došlo k zníženiu podielu na celkových nákladoch o 2,7 % pri absolútnom medziročnom zvýšení mzdových nákladov o 45 672 eur.

V nadväznosti na mzdy sa úmerne čerpalo aj zákonné poistenie s 13,8 % podielom na celkových nákladoch a medziročným znížením podielu o 1,0 %.

Medziročný pokles **spotreby materiálu** o 31,8 % bol najmä v dôsledku nákupu výpočtovej techniky v rámci obmeny a modernizácie počítačov hlavne na SLaPA pracoviskách realizovanej v roku 2018. Napriek sprísneným pravidlám dezinfekčného a sanitačného poriadku na SLaPA pracoviskách sa v spotrebe materiálu preukázala racionálna spotreba čistiacich a dezinfekčných potrieb na rovnakej úrovni predchádzajúceho roku. Na základe stabilizácie prevádzkových pravidiel minimálne vzrástli náklady na obmenu pracovných odevov lekárov, či spotreba všeobecného materiálu a liekov. V I. polroku 2019 bola v rámci prevádzkových strojov, prístrojov a zariadení realizovaná výmena dochádzkových terminálov na jednotlivých pracoviskách úradu, čo zapríčinilo medziročný nárast predmetných nákladov. V sledovaných obdobiach vzrástli náklady na vybavenie automobilov a obstaranie drobného nehmotného majetku. Medziročne bol zaznamenaný nárast nákladov na špeciálny zdravotnícky materiál z dôvodu rozšírenia typov vykonávaných toxikologických vyšetrení v nadväznosti na nové prístrojové vybavenie, a tým aj vyššieho objemu požiadaviek na toxikologické vyšetrenia.

Náklady na **energie** boli v sledovanom období vyššie o 10,8 % oproti I. polroku 2018. Zvýšené náklady odrážajú zvýšenie cien energií, pričom rovnaký trend zaznamenali aj náklady na tepelnú energiu. Náklady na **opravy a údržbu** v I. polroku 2019 poklesli oproti rovnakému obdobiu minulého roku o 4,4 %. V rámci nákladov na opravy a údržbu v I. polroku 2019 nebola vynaložená na opravy a údržbu výpočtovej techniky zmluvná čiastka z dôvodu zabezpečenia dvojročného servisu pre servery úradu v roku 2018. Medziročne sa výrazne zvýšili náklady na opravy prevádzkových strojov a prístrojov z dôvodu opráv a servisu chromatografov na SLaPA v Banskej Bystrici a v Košiciach. Zvýšené náklady na opravy a údržbu budov a priestorov v roku 2019 sú v dôsledku čistenia rozvodov kanalizácie na SLaPA pracoviskách a opravy a výmeny ventilov na vodu. Zvýšené čerpanie nákladov ovplyvnilo vyúčtovanie prenajímateľa priestorov na ústredí, hlavne z dôvodu opravy klimatizácie.

V rámci **nákladov na ostatné služby** sú najväčšie náklady za nájomné a služby súvisiace s nájmom, ktoré vzrástli z dôvodu medziročného zmluvného zohľadnenia indexu spotrebiteľských cien vyhláseného Štatistickým úradom SR. Prestahovanie pobočky a SLaPA pracoviska v Košiciach do vlastných priestorov vyžiadalo vznik nákladov na ochranu objektov, ktoré boli oproti I. polroku 2018 približne na rovnakej úrovni. Nárast zaznamenali náklady na revízie a kontroly, ktoré si musí úrad zabezpečovať vo vlastnej réžii. Náklady na prepravu mŕtvych tiel na pitvu medziročne mierne vzrástli, pričom sa ešte v plnom rozsahu nepremietli zvýšené ceny z uzavretých výberových konaní z roku 2019. Náklady vynaložené na opravy a údržbu softvéru sú na úrovni roku 2018. Medziročný pokles nákladov za služby týkajúce sa internetu, vyplynuli z jednorázových poplatkov za zriadenie jednotlivých staníc v roku 2018. Rovnako v nadväznosti na jednorázové náklady na vypracovanie štúdie Optimalizácia informačného systému úradu v roku 2018 došlo v I. polroku 2019 k poklesu nákladov v oblasti služieb informačných a komunikačných technológií. Náklady na dopravu lekárov k prehliadkam mŕtvych tiel zaznamenali medziročný pokles z dôvodu presunu cien za prepravu do ceny prehliadok mŕtvych tiel zabezpečovaných organizátorom.

Náklady na odpisy medziročne klesli o 5,8 % z dôvodu zníženia odpisov nehmotného majetku úradu a minimálneho rozšírenia softvéru informačného systému úradu. Najväčšia zmena odpisov je v oblasti odpisov dopravných prostriedkov, kde bolo ukončené odpisové obdobie. Odpisy stavieb, kde sú zúčtované odpisy zaradenej budovy a technologického vybavenia SLaPA pracoviska v Košiciach sú na rovnakej úrovni.

Iné ostatné náklady medziročne vzrástli o 194,4 %. Na iných ostatných nákladoch sa najviac podielali náklady na prehliadky mŕtvych tiel v objeme 64,8 %, pričom ich medziročný nárast predstavuje 220,9 %. Absolútny nárast tejto položky o 653 012 eur je z dôvodu výrazného zvýšenia úhrad za výkon prehliadky mŕtvych tiel od druhého polroka 2018 v nadväznosti na zabezpečenie prehliadok mŕtvych tiel mimo zdravotníckych zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti organizátormi vysúťaženými v procese verejného obstarávania.

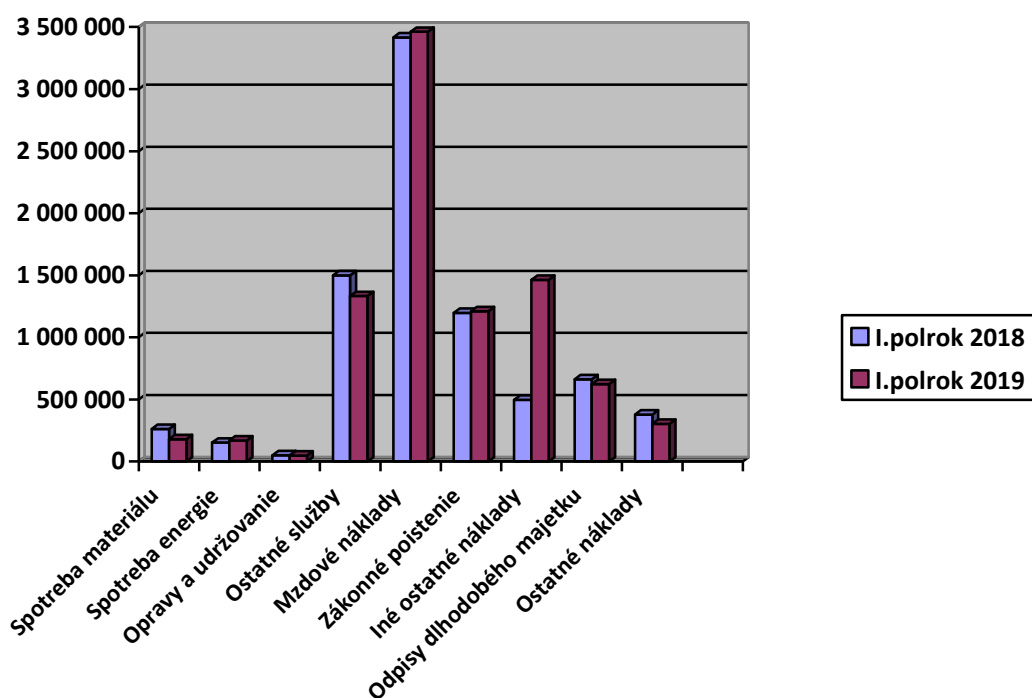
Tabuľka č. 5: Podiel jednotlivých druhov nákladov na celkových nákladoch

(v eurách)

Náklad	I. polrok 2018	Podiel z celkových nákladov %	I. polrok 2019	Podiel z celkových nákladov %
Spotreba materiálu	261 817	3,2	178 571	2,0
Spotreba energie	152 496	1,9	169 011	1,9
Opravy a udržiavanie	50 549	0,6	48 322	0,5
Ostatné služby	1 500 654	18,5	1 332 833	15,2
Mzdové náklady	3 415 562	42,1	3 461 234	39,4
Zákonné poistenie	1 198 031	14,8	1 209 081	13,8
Iné ostatné náklady	497 010	6,1	1 463 253	16,6
Odpisy dlhodobého majetku	662 539	8,2	623 859	7,1
Ostatné náklady	379 153	4,7	303 834	3,5
Náklady spolu	8 117 811	100,0	8 789 998	100,00

Graf č. 1: Porovnanie čerpania nákladov I. polrok 2018 a I. polrok 2019

(v eurách)

Z porovnania medziročného vývoja nákladov uvedených v predchádzajúcej tabuľke a vo vývojovom grafe možno konštatovať, že štandardné prevádzkové náklady sú stabilizované s výnimkou nákladov na výkon prehliadok mŕtvych tiel, ktoré ovplyvnila nová legislatívna úprava od januára 2018.

Výnosy úradu za I. polrok 2019 boli **20 576 636 eur** pri medziročnom náraste 6,6 %. Rozhodujúcim výnosom bol **prevod príspevku zdravotných poisťovní** na činnosť úradu na rok 2019 v sume **19 961 457 eur**. Príspevok bol príjmom v roku 2018, v účtovníctve bol zaúčtovaný ako výnos budúceho obdobia a v januári 2019 bol preúčtovaný do výnosov.

Ďalšími výnosmi I. polroka 2019 boli **tržby z predaja služieb** hlavne SLaPA pracovísk za pitvy nariadené podľa osobitného predpisu, toxikologické vyšetrenia a chladenie mŕtvych tiel v sume **421 562 eur**, ktoré zaznamenali nárast o 20,3 %.

V sledovanom období mal úrad **výnosy z úrokov 1 781 eur** a **iné ostatné výnosy 485 eur**, ktoré sú medziročne na úrovni, ktorá podstatne neovplyvňuje vykazované výnosy.

V I. polroku 2019 úrad zaúčtoval aj uplatnenú pokutu v rámci dodávateľských vzťahov organizátorovi prehliadok mŕtvych tiel v Žilinskom samosprávnom kraji za porušenie zmluvných podmienok vo výške 400 eur.

V rámci výnosov má úrad zúčtované dotácie na prevádzku vo výške 182 526 eur, ktoré obsahujú vyúčtovanie záväzkov voči štátnemu rozpočtu v pomere odpisov na dlhodobý nehmotný majetok na DRG, ako aj na projekt EESSI.

Za I. polrok 2019 úrad zúčtoval do výnosov priebežne vykázané **kurzové zisky** z operácií styčného orgánu vo výške 8 425 eur. Úrad za sledované obdobie roku 2019 zúčtoval z kurzových rozdielov zo styčného orgánu per saldo kurzovú stratu v hodnote 172 853 eur, pričom za rovnaké obdobie roku 2018 to bolo vo výške 230 534 eur.

3. Majetok

Obstarávacía hodnota dlhodobého majetku úradu evidovaného v účtovníctve k 30. júnu 2019 bola 18 736 116 eur. Sumár dlhodobého majetku a porovnanie so stavom k 30. júnu 2018 obsahuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 6: Majetok úradu

(v eurách)

	k 30.06.2018	k 30.06.2019
Dlhodobý majetok celkom*	18 586 415	18 736 116
- nehmotný	6 072 896	6 141 637
- hmotný celkom	12 513 519	12 594 479
- pozemky	275 325	274 786
- stroje, prístroje	5 917 960	6 015 305
- stavby	5 912 966	5 912 966
- dopravné prostriedky	375 224	375 224
- ostatný hmotný majetok	16 198	16 198
- obstaranie dlhodobého hmot. majetku	15 846	0

* Dlhodobý majetok celkom v brutto hodnote

Čerpanie kapitálových výdavkov v druhom polroku 2018 a v I. polroku 2019 sa prejavili na zvýšení obstarávacej hodnoty majetku úradu. V položke dlhodobého majetku 18 736 116 eur je zahrnutá aj čiastka obstarania dlhodobého nehmotného majetku vo výške 68 741 eur a dlhodobého hmotného majetku vo výške 80 960 eur.

Nehmotný majetok vzrástol z dôvodu:

- modernizácie a rozšírenia informačného systému potrebného pre činnosť úradu, pričom nehmotný majetok v I. polroku 2019 vzrástol z dôvodu úpravy elektronickej schránky úradu,
- v prírastku nehmotného majetku v druhom polroku 2018 sa odrazilo aj prvotné vybavenie softvéru pre obstaraný hmotný majetok na projekt EESSI.

V rámci hmotného majetku úrad zabezpečil v II. polroku 2018 vybavenie SLaPA pracovísk novým prístrojovým vybavením, ako aj výpočtovú techniku pre projekt EESSI. V I. polroku 2019 sa realizovala modernizácia komunikačnej infraštruktúry.

Zaradením obstarania dlhodobého nehmotného majetku do nehmotného majetku začal úrad tento majetok odpisovať.

Dlhodobý hmotný majetok úrad odpisuje rovnomerne podľa § 27 a § 29 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Zrýchlené odpisovanie majetku sa neuplatňuje.

4. Financie

Finančné prostriedky vedie úrad v zmysle § 28 ods. 9 zákona č. 581/2004 Z. z. a v súlade so zákonom č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici v znení neskorších predpisov na účtoch v Štátnej pokladnici. V systéme Štátnej pokladnice bol úrad zaradený ako klient B.

4.1. Pokladnice

Úrad má otvorenú hotovostnú pokladňu na ústredí, 8 hotovostných pokladníc na pobočkách a 9 hotovostných pokladníc na SLaPA pracoviskách. Celkový zostatok hotovosti a cenín vo všetkých pokladniciach k 30. júnu 2019 bol 4 766 eur.

Ústredie úradu nemá v sledovanom období otvorené valutové pokladne s aktívnym zostatkom.

Podľa § 12 ods. 2 písm. i) zákona č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici v znení neskorších predpisov je možné použiť peňažné prostriedky v hotovosti s výnimkami uvedenými pod písmenami a) až h) do výšky 1 % ročného rozpočtu bežných výdavkov. V I. polroku 2019 bolo prostredníctvom pokladníc úradu (ústredie a pobočky) použitých v zmysle citovaného zákona 9 552 eur, čo predstavuje 0,05 % z rozpočtu bežných výdavkov na rok 2019.

4.2. Bankové účty

Na účtoch, ktoré má úrad otvorené v Štátnej pokladnici, boli evidované k 30. júnu 2019 nasledovné zostatky:

Tabuľka č. 7: Bankové účty

(v eurách)

Typ účtu	suma
bežný účet	268 176
účet na poplatky	26 015 908
zúčtovací účet, styčný orgán	2 245 707
účet pre sociálny fond	9 564
účet pokút	9 566
depozitný účet	148 969
účet pre spolufinancovanie EESSI	282 796

Okrem účtov v Štátnej pokladnici má úrad k dispozícii 9 účtov vo VÚB, ktoré používa na dopĺňanie a odvod hotovosti z pokladníc ústredia a pobočiek. Na týchto účtoch bol celkový stav k 30. júnu 2019 vo výške 7 924 eur.

Celkový zostatok na finančných účtoch úradu k 30. júnu 2019 bol vo výške 28 988 609 eur.

5. Závazky a pohľadávky

Celkové záväzky úradu k 30. júnu 2019 dosiahli výšku 81 629 852 eur. V rovnakom období roku 2018 boli celkové záväzky na úrovni 82 091 734 eur. Najväčšiu časť záväzkov predstavujú záväzky z činnosti styčného orgánu v sume 79 263 229 eur, pričom v I. polroku 2018 boli vo výške 79 397 319 eur. Medziročný pokles celkových záväzkov styčného orgánu predstavuje 134 089 eur, z čoho voči zahraničným partnerom došlo k zvýšeniu o 1 108 927 eur a voči zdravotným poisťovniam k poklesu o 1 243 016 eur.

Záväzky voči dodávateľom tovarov a služieb predstavovali k 30. júnu 2019 čiastku 371 513 eur. Oproti polroku 2018, kedy boli predmetné záväzky v hodnote 285 881 eur, došlo k nárastu z dôvodu účtovania záväzkov voči dodávateľom telekomunikačných služieb, za nájom a hlavne za zvýšené objemy fakturácie za prehliadky mŕtvych tiel.

Úrad k 30. júnu 2019 eviduje **záväzok voči štátnemu rozpočtu** vo výške 1 064 511 eur. Tento záväzok tvoria právoplatne uložené pokuty úradom za priestupky v zdravotnom poistení a pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Povinní na pokutový účet úradu v I. polroku uhradili pokuty vo výške 100 191 eur, čo je o 4 979 eur viac ako za rovnaké obdobie minulého roku.

Tabuľka č. 8: Záväzky úradu

(v eurách)

Druh záväzku	k 30.06.2018	k 31.12.2018	k 30.06.2019
Z obchodného styku	79 716 585	78 377 577	79 637 522
<i>dodávateľa</i>	285 881	408 368	371 513
<i>depozit</i>	30 500	120 000	0
<i>z čin. styčného orgánu</i>	79 397 319	77 843 062	79 263 229
<i>ostatné</i>	2 885	6 147	2 779
Voči zamestnancom	423 581	437 428	416 827
Voči inštit. soc. poistenia	286 409	289 054	281 182
Daňové záväzky	76 654	78 680	73 490
Voči štátnemu rozpočtu	1 431 928	1 197 746	1 064 511
Sociálny fond	7 608	8 177	7 352
Ostatné dlhodobé záväzky	148 969	148 969	148 969
Záväzky celkom	82 091 734	80 537 630	81 629 852

Celkové brutto pohľadávky k 30. júnu 2019 úrad vykazuje vo výške 78 024 540 eur, pričom v rovnakom období roku 2018 boli na úrovni 76 515 329 eur. Najväčšiu časť pohľadávok predstavujú pohľadávky z činnosti styčného orgánu vo výške 76 844 670 eur, kde oproti polroku 2018 došlo k medziročnému zvýšeniu stavu o 1 890 803 eur, z toho voči zahraničným partnerom k zníženiu o 2 023 366 eur a voči zdravotným poisťovniam k zvýšeniu o 3 914 169 eur, z dôvodu nárastu poskytovanej zdravotnej starostlivosti na medzinárodnej úrovni, ktorá je následne uplatňovaná voči zdravotným poisťovniam a zahraničným partnerom.

Pohľadávky z obchodného styku (za pitvy vykonávané podľa osobitného predpisu, toxikologické vyšetrenia a ostatné zákonné plnenia vrátane poskytnutých záloh colnému

úradu) sú k 30. júnu 2019 vo výške 124 299 eur. Oproti I. polroku 2018 došlo k medziročnému zníženiu pohľadávok z obchodného styku o 15 184 eur, ktoré vyplýva najmä zo stabilizácie pohľadávok voči Ministerstvu vnútra SR za súdne pitvy a laboratórne vyšetrenia, ako aj pohľadávok voči Univerzitetnej nemocnici BA.

Tabuľka č. 9: Pohľadávky úradu

(v eurách)

Pohľadávka	k 30.06.2018	k 31.12.2018	k 30.06.2019
Z obchodného styku	139 483	130 325	124 299
Z činnosti styčného orgánu	74 953 867	75 053 092	76 844 670
Ostatné	1 433	6 147	626
Za udelené pokuty	1 420 546	1 175 521	1 054 945
Pohľadávky celkom	76 515 329	76 365 085	78 024 540

Pohľadávky a záväzky zo styčného orgánu majú špecifický charakter. Jedna časť sú pohľadávky voči zdravotným poisťovniam, ktoré odzrkadľujú záväzky voči zahraničným partnerom za poskytnutú zdravotnú starostlivosť našim občanom v zahraničí. Druhá časť sú záväzky voči zdravotným poisťovniam nadväzujúce na pohľadávky voči zahraničným partnerom za poskytnutú zdravotnú starostlivosť cudzincom našimi poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti. Celý proces likvidácie pohľadávok a záväzkov je časovo náročný, pretože podlieha kontrole a preskúmaniu poskytnutej zdravotnej starostlivosti na základe lokálnych právnych noriem.

Tabuľka č. 10: Prehľad o záväzkoch a pohľadávkach súvisiacich s činnosťou styčného orgánu

(v eurách)

	k 30.06.2018	k 31.12.2018	k 30.06.2019
Záväzky voči			
štátom EÚ	32 544 381	33 474 020	33 653 308
ZP v SR	46 852 938	44 369 042	45 609 922
Záväzky styčný orgán	79 397 319	77 843 062	79 263 230
Pohľadávky voči			
štátom EÚ	46 111 769	42 135 487	44 088 403
ZP v SR	28 842 098	32 917 605	32 756 267
Pohľadávky styčný orgán	74 953 867	75 053 092	76 844 670

Predpis nových pohľadávok úradu za I. polrok 2019 dosiahol hodnotu 21 905 tis. eur, čo predstavuje nárast hodnoty pohľadávok o 5,5 % v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2018. Zároveň poklesol počet individuálnych pohľadávok o 0,8 % a priemerná hodnota individuálnej pohľadávky predstavovala v sledovanom období 140,65 eur. Všetky nové pohľadávky SR tvorili pohľadávky, ktoré sa týkali refundácií na základe skutočných výdavkov. K 30. júnu 2018 bolo z uvedenej hodnoty uhradených 0,8 % a 99,2 % bolo súčasťou zostatku pohľadávok k 30. júnu 2019. Uvedený stav zohľadňuje platné právne rámce podľa európskej legislatívy vrátane lehoty splatnosti v rozsahu 18 mesiacov.

V oblasti záväzkov došlo v I. polroku 2019 k zníženiu predpisu záväzkov o 2,2 % a k poklesu počtu individuálnych faktúr o 28,1 %. Celková výška predpisu záväzkov dosiahla sumu 18 574 tis. eur. Priemerná hodnota individuálneho záväzku predstavovala 665,39 eur.

Z hľadiska štruktúry tvorili 98,9 % záväzky na základe skutočných výdavkov a 1,1 % záväzky na základe pevne stanovených súm. K 30. júnu 2019 bolo z uvedenej hodnoty uhradených 19,0 % a 81,0 % bolo súčasťou zostatku záväzkov k 30. júnu 2019. Z uhradených záväzkov predstavovala podstatnú časť úhrada za plánovanú liečbu v Českej republike, pri ktorej sa uplatňuje bilaterálne dohodnutá lehota splatnosti 2 mesiace.

6. Záver

V hospodárení úradu za I. polrok 2019 sa vo výraznej miere prejavil dopad legislatívnych zmien v oblasti výkonu prehliadok mŕtvych tiel. Ostatné oblasti v hospodárení úradu sú vyrovnané bez väčších odchýlok od podielu rozpočtu za sledované obdobie.

Vplyvom vybavenia SLaPA pracovísk modernými chromatografmi došlo najmä od II. polroku 2018 k rozšíreniu poskytovaných typov vyšetrení, a tým aj k vyššiemu záujmu o toxikologické vyšetrenia, čo spôsobilo mierne zvýšenie príjmov z činnosti úradu s predpokladom zvýšenej úrovne aj v budúcich obdobiach. S nárastom objemu predmetných výkonov sa však zvyšujú aj výdavky a náklady na nákup špeciálneho materiálu.

Ďalšie plánované dovybavenie SLaPA pracovísk špeciálnymi prístrojmi, modernizácia časti informačných systémov úradu, výmena zastaralého vozidla, ako aj vývoj, inštalácia a nastavenie systémov pre elektronickú výmenu údajov projektu EESSI sa bude realizovať až v II. polroku 2019.

Realizácia zákonných úprav v oblasti výkonu prehliadok mŕtvych tiel platných od januára 2018, ktoré boli v procese tvorby úradom zásadne pripomienkované, v I. polroku 2019 už naplno ovplyvňovali hospodárenie úradu. Od 1. júla 2018 boli v platnosti zmluvy s organizátormi prehliadok mŕtvych tiel pre 8 samosprávnych krajov, z ktorých priemerná cena za prehliadku mŕtveho tela mimo zdravotníckeho zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti predstavovala 110 eur oproti hodnote 25 eur v I. polroku 2018. Napriek skutočnosti, že v doložke novely zákona bola prezentovaná úroveň celkových ročných výdavkov vo výške 1 250 620 eur, skutočné čerpanie výdavkov za výkon prehliadok mŕtvych tiel v I. polroku 2019 bolo na úrovni až 1 383 664 eur. Proces verejného obstarávania v marci 2019 poukázal na trend vo vývoji cien, z ktorých priemer najnižších predložených cien bol na úrovni 186 eur za prehliadku mimo zdravotníckeho zariadenia. Nakoľko prijatie vysúťažených ponúk na 4 roky by bolo z pohľadu disponibilných zdrojov úradu dlhodobo neudržateľné, úrad musel pristúpiť k zrušeniu verejného obstarávania v dôsledku vysokých predložených cien. V súlade so zákonom úrad vyhlásil ďalšie verejné obstarávanie na zabezpečenie vykonávania prehliadok mŕtvych tiel v júli 2019, v ktorom najnižšie ceny rovnako dosahovali úroveň z marca 2019. Úrad v súčasnosti rieši možné alternatívy zabezpečenia predmetnej činnosti, ktoré však do konca roka 2019 budú rovnako zakladať zvýšený nárok na zdroje nad rámec zdrojov v schválenom rozpočtu na rok 2019 a budú musieť byť kryté zo zdrojov pôvodne rozpočtovaných na iné účely, prípadne z nerozpočtovaných vlastných prostriedkov z predchádzajúcich období. Z dlhodobého hľadiska je však takýto postup zdrojovo neudržateľný a je nevyhnutné v najbližšom období legislatívne riešiť buď účelné zvýšenie zdrojov úradu na úhrady za výkon prehliadok mŕtvych tiel alebo realizovať zmeny tak, aby predmetná činnosť, ktorú úrad zo zákona zabezpečuje, bola menej náročná na potrebné zdroje.